

FINSE VAKANTIEKAMPEN: 'KLAAR VOOR EEN ANDERE AFSLAG'

Doorgewinterde criminelen die genoeg hebben van het wereldje en een beter leven voor hun kinderen willen, worden op Finse gezinskampen aan het denken gezet. Met succes.

TEKST JESSICA MAAS BEELD BAS LOSEKOOT

Hulpverleners namen onbetaald verlof om de gezinskampen voor gedetineerden en hun gezin voort te zetten, een veelzeggend feitje in het ontstaan van de Finse gezinskampen. *Intact Family*, ofwel 'Ehjä perhe' op z'n Fins, werd al in 2014 ontwikkeld als een losstaand project. Inmiddels zijn de kampen ingebed in het Finse gevangenisstelsel. De kampen kosten jaarlijks ongeveer 50.000 euro, 132 euro per volwassene per dag. Een dag in een Finse gevangenis kost ongeveer 214 euro. Het Finse gevangenisstelsel is anders dan in de rest van de wereld. Het is veel meer gericht op re-integratie in de maatschappij dan op straf en vergelding. 'Het doel van onze kampen is om de gezinnen weer bij elkaar te brengen. Gedetineerden brengen in vrijheid tijd met hun partner en kinderen door. Onderzoek laat zien dat goede familiebanden recidive kan voorkomen', verduidelijkt teamleider Noora Alanen. Kern van de aanpak is het vertrouwen dat deelnemers krijgen van de instellingen en professionals om hier aan deel te nemen. 'Dat betekent heel veel. Deelnemers leren in verschillende trainingen op het kamp ook wat het is om een goede ouder of partner te zijn.'

Achtergrond De achtergronden van de gedetineerden zijn heel divers. Dat geldt ook voor de delicten waarvoor ze veroordeeld zijn. 'Van zware mishandeling tot kleinere misdrijven, de selectie gebeurt heel zorgvuldig door RISE, het Finse agentschap voor strafrechtelijke sancties.' Gezinnen waar bijvoorbeeld sprake is van huiselijk geweld worden niet uitgenodigd. Belangrijke criteria zijn volgens Alanen de motivatie van de deelnemer en zijn of haar gedrag in de gevangenis. 'De gedetineerde en diens familie moeten zelf een motivatiebrief schrijven. Verder

is het belangrijk dat de kinderen weten dat vader of moeder in de gevangenis zit en ook de gezinssituatie wordt door RISE besproken.'

Openstellen Volgens de projectleider is de veilige sfeer in de kampen misschien wel een van belangrijkste redenen voor het succes. 'De gedetineerden en hun partners durven zich echt open te stellen. Het is een soort systeemtherapie; de kinderen, de partners en de gedetineerden hebben allemaal ook hun eigen groep, waarin ze hun eigen gevoelens kunnen bespreken.' Met de volwassenen wordt gesproken over het ouderschap, over de relatie. Over communicatie en agressieregulatie. 'Hoe geef jij je grenzen aan? Hoe communiceer je eigenlijk met jouw partner? Er wordt hier ook heel praktisch mee geoefend.' Ook thema's als verslaving en de rol van de vrouw binnen het gezin worden besproken. Met de kinderen op de kampen gaat het meer over de vraag: hoe kun je het beste omgaan met een vader of moeder die vastzit? De kampen kennen een vaste dagelijkse structuur met zowel groepssessies als sportactiviteiten.

Belangrijk is dat deze families inzien dat de huidige manier van leven hen eigenlijk weinig oplevert. 'We laten zien dat er ook een ander, mooier leven is buiten de criminaliteit. Een andere afslag. We zien dat veel deelnemers ook wel genoeg hebben van het criminele wereldje. Daarom zijn ze vaak ook zo gemotiveerd om deel te nemen.'

Onafhankelijke professionals Een ander belangrijk punt is dat de professionals onafhankelijk zijn. 'Zij hebben geen enkele

invloed op bijvoorbeeld strafvermindering van de deelnemers. Het heeft geen zin om hen onder druk te zetten. Dat zorgt ook voor een veilige situatie voor de medewerkers.'

Het zijn ervaren professionals die in de kampen werken, met veel ervaring in het werken met criminele families. Tijdens het kamp bouwen ze ook echt een band op met de deelnemende families. 'Ook de onderlinge samenwerking tussen deze professionals is uiteraard erg belangrijk. We zoeken altijd mensen met verschillende kwaliteiten. Je hebt mensen nodig die goed om kunnen gaan met zware criminelen, maar ook mensen die liedjes zingen of sporten met de kinderen op het kamp.' ♦

'We laten zien dat er ook een ander, mooier leven is buiten de criminaliteit'

Waar: Finland

Wat: *Intact Family*

Doel: Familiebanden versterken en verlossen van criminaliteit.

Hoe? Door tijdens gezinskampen de band tussen familie en gedetineerden te herstellen en intergenerationele overdacht van criminaliteit te doorbreken. Gedetineerden uit zowel open als gesloten gevangenschappen kunnen zich aanmelden voor deze kampen. Jaarlijks worden vier vijfdaagse kampen georganiseerd voor vier of vijf gezinnen. In totaal nemen jaarlijks ongeveer 50 deelnemers deel. Deze deelnemers maken deel uit van criminele familienetwerken. Alle medewerkers van deze gezinskampen zijn sociaal werkers met jarenlange ervaring. Er wordt veel tijd geïnvesteerd in de vertrouwensband tussen de gezinnen en de begeleiders.

Met wie? Krits, een Finse organisatie gericht op 'een leven zonder misdaad' en die ex-gedetineerden ondersteunt samen met het gevangeniswezen.

Resultaat? De kampen worden erg positief beoordeeld door zowel deelnemers als professionals. Uit onderzoek blijkt ook dat de deelname aan de kampen een langdurige impact heeft op het leven van de deelnemers. Deelnemers geven aan dat familiebanden daarna zijn verbeterd. Het programma van de kampen wordt voortdurend geëvalueerd en bijgesteld.

